

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések első díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felolvasó szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserepéldányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apaffy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlér sora 20 fillér.

Az új sajtótörvény.

Nincs az az alkotás, amely ki nem hívná maga ellen a kritikát. A művészi termékekkel az ellenkező izlés száll pörbe, az ipari készítményeket megtámadják azok, akik nem találják meg benne a kívánt célszerűséget, míg a törvényjavaslatokat azok támadják, akik az érdekeiket látják az új törvényben veszélyeztetve.

Mostanában a sajtóreform törvényterve van napirenden és ez ellen először a felháborodás, hogy ehhez foghatóra csak azok tudnak visszalelekedni, akik a parlament dolgai iránt még Tisza Kálmán miniszterelnöksége idejében érdeklődtek. A véderőjavaslat váltott ki akkoriban hasonló felháborodást.

A sajtó ma már annyira beleedzette magát a nemzettestbe, hogy a vágásokat, amiket az operatőr rajta akar ejteni, nemcsak a szakembereket érinti fájdalommal, hanem mindenkit, akinek megvan az a benső vágya: szabadnak és boldognak lenni.

Az újság ma már nemcsak hírszolgálati organum, sőt nemcsak fölvilágosító eszköz, hanem még annál is jóval több: az elnyomottak gyámoltója, a fórum, ahol az igazság, vagy a vélt igazság hangos szóval kérheti a maga jogait.

Innen van, hogy ez a kérdés nem is politika többé. Az új sajtótörvény nemcsak a kiadók és az újságírókat érinti, hanem elsősorban a nagyközönséget, amelyet amazok kiszolgálják. Az új sajtótörvényt tehát nagy körültekintéssel, alapos előkészülettel kellett volna megcsinálnia az igazságügyi miniszternek. A nagy gyorsaság mindenesetre csak ártalmára volt a javaslatnak, amelyet még az Otthon elnöke is, aki egyéb-

ként sokban helyeselte is a reformot, ezen a ponton kifogásolta. Lapjában többek között a következő figyelemre méltó sorokat írja:

„Nincsen jogunk az igazságügyi kormányzatról föltenni, hogy elzárkóznék a sajtó embereinek aggodalmaitól és készséggel megfontolós tárgyalva ne tennék alapos kifogásait. Ennek Balogh Jenő igazságügyminiszter már jelét adta azzal, hogy mielőtt még a sajtó emberei megmozdultak volna, saját iniciatívájából próbált érintkezésbe lépni velük, hogy reformterve kritikáját ebből a szempontból is meghallgathassa. Annak, hogy szélesebb mederben, terjedelmesebben és nyilván lelkesebben is megkapja, hozzá tehetjük: tán kiméletlenebbül is ezt az óhajított kritikát, rá nézve, a ki a legkonciliánsabb emberek egyike, nem lesz az a hatása, hogy elzárkózzék előle. Elvégre ő is tudja, munkatársai előtt sem ismeretlen dolog, hogy egy ilyen reform nem a sajtó, nem egy párt és nem egy évtized számára, hanem a nemzet és hosszú idők számára készül, s ha a mérleg egyik serpenyőjében azok az érdekek vannak, melyek oltalmat kérnek a sajtó kicsapongásai ellen, a másik serpenyőben maga a sajtószabadságnak mindennél drágább és előbbre való értéke pihen, mely a legjobbak és legnemesebb elmék védelmére legérdemesebb kincse egy nemzetnek.”

A javaslatnak galopp-lépésben való megcsondítása és törvényerőre való emelése a legönakább paragrafusokra adott alkalmat. Csak egyet ragadunk ki abból, amit Kun Andor kipécézett. A jeles zsurnaliszta „Nincs többé üzleti titok” címen ezeket írja:

A javaslat 6. szakasza kimondja, hogy minden nyomdávalal köteles hitelesített könyveket vezetni és abba „minden sajtótermék kiadó-

jának nevét, a sajtótermék címét, alakját, ivét, az ivatek és a kiadott példányok számát is elszámlítás előtt bejegyezni.

A kereskedelmi törvény értelmében is köteles minden bejegyzett kereskedő könyvet vezetni. Azonban, ha nem vezet, ezért nem büntethető. Csak csőd esetén származik ebből hátrány és per esetén esik el bizonyos bizonyítási kedvezménytől, ha könyvet nem vezet. A nyomda azonban ennek elmulasztása esetén, esetenként 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik a sajtótörvény 26. szakasza 2. pontja alapján.

Miért e szigor? Hiszen a nyomdász könyvelése sem fontosabb érdek, mint a más kereskedőé? Hisz előre bejegyezni a cikkeket, azok iróit és az elküldendő példányszámokat, nem is lehetséges. Mert éjszaka 1—2 órákor nem lehet könyvetelni, pedig gyakran ilyenkor dől el, hogy hány példányban fog a lap megjelenni aszerint, hogy mennyire lesz az szenzáció és csak akkor dől el az is, hogy ki milyen cikket ír? E szigorúság célja, hogy akármilyen hatósági intézkedésre vagy bármily alaptalan per folytán bármikor megtudhassa a hatalom, hogy melyik lap hány példányban jelenik meg, kinek és hová jár és kik az előfizetői?

E titkokat eddig a kereskedelmi törvény megvédte, most e javaslat a hatalom predájára akarja bocsátani. Mert a titkok birtokában konkurenciát lehet csinálni a kellemetlen lapoknak, sulyosan lehet üzletelni ártnani nekik ez üzleti titkok felhasználásával vagy publikálásával. Meg lehet továbbá így tudni bármely kellemetlen cikk, röpírat, könyv szerzőjét, ha a titkokban is akar maradni és ha e diszkréciójától megfosztani büntető feljelentés folytán nem lehetne.

A javaslatnak, amint látjuk, talán nem is az

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

Az oltár.

Ne bántsd az oltárt, hogyha bántanak!
Szemedből, hogyha szájszór könny fakad.
Ne mondd, hogy nincsen Isten, nincsen ég
Az öröklámpa fénye mindig ég...

Ne támaszkodj soha senki másra
Templom legyen a könyved oltára...
Egy zugában, csendes félmomálynak
Szent, nagy eszmék enyhülésre várnak...

Mátrai Ferencz Béla.

A romániai csángók szomorú sorsa.

Írta: Brassai Imre.

A moldvai csángóság.

(Folytatás.)

Hiszen ők t. i. a jezsuiták még a moldvai katolikusokban is nem katolikusokat, hanem magyar kultúra nélküli magyarrasztókat láttak s ezért igyekeztek közöttük a vajda támogatásával a magyar nyelvű katolicizmus után az olasz minoriták által meghonosítani kezdett oláh katolicizmust felváltani.

A kurucok leveretése után igen sokan menekültek Moldvába s telepedtek le a testvér csángóság között. Bercsényi, Pápay József, Horváth Ferenc, Csáki Mihály, Talaba Máté és Eszterházi Antal heteket töltöttek kis csapatukkal Jászvásárrban; Bercsényi fia pedig a csángók közül gyűjtött 150 huszárral indult Franciországra. Már előbb a betűrd tatár-, oláh- és törökhadak rabzárja fizve, ezrenként hurcolták el Csáka és Háromszék lakóit Romániába. Tebát időközben a csángóság közé sok székely települt le s innen nagyarázható meg a csángóság egy részének székelyes-

más részének eredeti eltérő csángó beszéde. A legnépesebb betelepülés 1764-ben történt a határország felállításakor... A madfalvi veszedelem után a menekültek 10 évig bujdosnak Moldván át, míg végre Bukovinában találtak új hazát, ahol 1776. táján mintegy 10 faluban telepedtek meg. E 10 falu közül 5-ből időközben visszaköltöztek Moldvába, 5 falu pedig: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegits, Fogadjisten és József falva lettek a bukovinai csángóság telepői. A Moldvába kibujdosott székelyek között volt Zöld Péter csikszentléleki pap is, aki bejárta a csángó telepeket s az elhagyottakat lelki vigasztalásban részesítette... E derék pap, kinek élettörténetét igazán érdemes volna megírni, 1770-ben Csübürcsükön, Bessarábiában mintegy 6000-et gyónatott meg, akik nagy sirás-rívások között kísértek el 5 nertűldny távra is s a husi magyar hiveknek magyarul predikált.

Hogy mily borzasztó lelki elhagyatottságban lehetett a csángóság ezen időtájtban és különösen a múlt század elején, arra világot vet Hofbauer sz. Kelemennek 1816-ban P. Grottihez, a redemptoristák római prokurátorához keltezt levele, melyben az oláhországi állapotokat a következőképen festi: „A szőlős kert annyi év óta már elhagyatva és elhanyagolva oly borzasztó állapotba került, hogy nemcsak elnyomorodott, hanem katolikusok már szakadárokká is lettek. Az ifjuság 18 éves koráig nem tudja, hogy milyen valláshoz tartozik. Oktatásban nem részesül, iskolája nincs. Mindenfelé romok. A nép elaljasult, mint a szerzett marha és valamennyi szomszédjának guny tárgyává vált.” E néhány jellemző sor csakis a szegény csángóságra vonatkozhatott, mert csak ők voltak a Moldvába katolikusok. Ha ekkor sikerült volna Hofbauer atyának rendje számára az oláhországi missziót megkapni és az olasz minoriták kezébe átvenni, az oláh-

országi csángók és székelyek pásztoraioja is egészen más alakulást öltött volna magára, mint a milyen most a jászvárosi püspökség keze alatt; Hofbauer atya rendkívüli erőlyessége a csángókból nevelt volna nekik papokat s igen valószínű — amint Breznay Béla megjegyzi — hogy ezen a révén az itthoni székelységet is bevonta volna a redemptorista rend hatása körébe és a csángóságot ezzel a pusztulástól megmenthette volna.

De álljon itt még jellemzéül Hofbauer atyának 1817-ben lelki leányához, Schlossernéhez intézett levelének ezen néhány sora is, mely valóban kultur-történeti adat: „Ez a város (Bukarest) menedéke minden nép elveszettjének; vadon erdő, ahová ugyancsak minden vadállat kíván menekülni; az úrvőrség ügyében a legnagyobb tudatlanság uralkodik itt; gondtalanul él itt mindenki, ügyet sem vetve arra, melyik egyházhoz tartozik valaki; nem tudnak itt semmi mást, mint a szerzetet vígan felemészteni”. „Mikor ok (t. i. a redemptorista atyák) valamely faluba érkezének és valamely agyagból összevert viskóba betértek, hol emberek és állatok együtt tartózkodtak, első dolguk volt, hogy meg ugyanazon este a férfiak gyónását kihallgassák. Másnap reggel mindenekelőtt a barnokot kellett legelőre kihajtani s a hajlékot úgy a hogy lehetett kitisztítani. Erre következett a szükségellár összehívása. Most a női nem gyónására került a sor és a szent miseáldozat bemutatására a hívek szent áldozásával. Záradekú hittanítás volt. Mindezt a szegény jó emberoknak nagy vigasztalást hozott és nagy örömet okozott. Ezek végeztével az atyák meglátogatták a betegeket s a lakosok körében mindenféle ügyesbajus dolgokat intéztek el, mert azon a vidéken a papnak mindennek kell lennie, még bírónak is.”

P. Hofbauer atya halála után — fájdalom —

Lapunk jelen számához két oldal melléklet van csatolva.

a hibája, hogy rosszindulatu, mint az, hogy behurgyán van megcsinálva. Jó sajtótörvényt csak erősen megalapozott stádiumok és a közvetlenül érdekelt meghallgatása után lehet alkotni.

Milliók nevelése.

A nemzetnevelés és nemzetjavítás korában élünk. A felsőbb tizezrek, a vagyonos középosztály, az állam s az egész társadalom törekszik a pusztulás veszélyének kitett társadalmi szervezet apró sejtéseit megmenteni. Gyermekvédelmünk, különböző jótékony egyesületeink, a patronázsok mind a nemes cél érdekében alakultak. És mindezen mozgalmak dacára fájdalmasan kell olvasnunk csecsemő halálózásunk nagy százalékáról, a bűnös gyermekek folyton szaporodó nagy számáról. E szomorú tények, mint a kiáltó vadak hatalmas tömege kell, hogy újabb irányt is adjon gyermekvédők és nevelő munkánkhoz. Mily könnyen elítéljük azokat az anyákat és apákat, kiknek csecsemői a hibás gondozás következtében elpusztultak, vagy életben maradt gyermekeik az erkölcsi züllés veszélyébe rohannak. De vajon bűnösök-e azok a milliók, kiknek nevelését ily irányban teljesen elhanyagoltuk? Tán mégis csak a polgári társadalom lelkiismeretét mardoshatja a vád azon mulasztása miatt, hogy csakis a művelt középosztály számára gyártotta a sok nevelői munkát, csakis az uri gyermekek szülőit igyekezett megtanítani a nevelés nehéz munkájára? De megelégedett éppen azokról, kiknek erre leginkább szükségük lenne, kik az életnek nyomasztó terhe alatt, a létért folyó farsztó küzdelemben még csak az iskolával sem oszthatják meg a nevelés és tanítás nagy gondját. Nem is gondoltak arra, hogy tán éppen ez lehet az oka az elhanyagolt népmilliók gyermekei pusztulásának, romlásának. A polgári társadalom ezideig megvárta a bajok következtetését és csak azután fogott gyógyításukhoz: vártunk a szomorú intő jelekre, hogy impulzust kapjunk gyermekmentő tevékenységünkhöz. Mennyi munkát és anyagi áldozatot pazaroltunk el a kétséges eredményekért!

Uj szelek fujdogálnak! A nemzet jövőjét leikünkön viselőlk kezdik belátni, hogy a nyílt és örökösön kijutuló sebek flstromozása helyett a bajok megelőzésének hatásosabb eszközühez kell fordulnunk. És örvendenünk kell, hogy éppen hazánk egy lelkes társasága, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság az úttörő ebben: az irányban, mert megelőzve a művelt nyugat többi országát, a nép millióit gyermekeik helyes nevelésére óhajta megtanítani. A mozgalomnak első

Passerat rendfőnök visszahívta a redentoristákat Oláhországból 1821-ben, amikor az oláhok zászlót bontottak a török elleni küzdelemre.

Kár, hogy ebben az időben hercegprimásaink nem törődtek a csángók hitéletével. Megható az a rimánkudás, amint csak a szegény emberek folyamodtak magyar papokért nem egyszer az esztorgoni érsekhez. Az a folyamodvány, melyet Bathányi érsekhez intéztek volt, igazán szívrható dokumentum. Persze nem lett sikeres annak sem. Bathányi korában Mária Terézia és később II. József politikája lehetetlenné tette a szegény csángóság kérelmének teljesítését. Az olasz minoriták pedig — amint látható — nem használtak a csángó ügynek. Utóljára 1840-ban szólaltak meg a gorzafalviak, kik a hercegprimáshoz 400 gazda nevében kérték az adak — magyar nyelven — hogy páter Kozmát, lelkesüket, ne vegyék el. Ez a lelkes magyar pap építette ugyanis a gorzafalvi és foksáni templomokat. Ezen idő óta a moldvai magyarok többé meg sem szólalhattak, elnémítottak egészen. 1857-ben Románia és Moldva egyesült, kivívta függetlenségét, királyság lett és a vad sovínizmus megkezdte munkáját a moldvai magyarság beolvadására. A románizáció tehát folyamatban van. Obodoneire hivatalosan jelentette ki „La Roumanie economie” című művében azt a renyényt, hogy sokáig nem állhatnak ellen az elrománosításnak.

Közgazgatásnál még sincs a magyar nyelvéről. Közoktatásügyileg még nehezebb a helyzet. Egyedül csak állami iskolák vannak kizárólag román tannyelvel

(Folyt. kov.)

terméke „A gyermeknevelés kis kátéja”, mely a gyermekgondozás és a nevelés körül mindenre kiterjeszkedve egyszerű, keresetlen szavakkal igyekszik a nép szívéhez férkőzni, meggyőző erővel igyekszik beláttatni a néppel a nevelői munkának, mint gyermekek testi-lelki elcsenevését egyik megakadályozójának nagy erejét. A megelőzés biztosabb hatású munkáját a szülőikkel, mint arra leghívalottabbakkal óhajta végeztetni.

Bizonyára átérzi a magyar társadalom e nemzetnevelő munka jelentőségét és támogatni fogja a társaságot eszméi terjesztésében. E téren nagy feladat vár különösen a pedagógusokra, orvosokra, papokra, gyermekvédőkre, jegyzőkre s különösen a hatóságokra, kiknek feladata a nép javát gondozni és a melynek agilis működése folytán eljuthatnak a káté gyakorlati eszméi, helyes utmutatásai a nép milliói közé, kiknek testben-lélekben való erősödése, fejlődése nagy nemzeti erőgyarapodást és óriási kultur-értéket s haladást jelent.

Ép ezért meleg lelkesedéssel üdvözöljük a nép számára írott első nevelési munkát s nemcsak kívánjuk, de önzetlen jóakarattal igyekszünk előmozdítani, hogy a magyar nép vérvé valjon annak minden utmutatása.

Egyesüljön az egész magyar társadalom a nép millióinak nevelésében; egy kulturáltabb, testben-lélekben erősebb, egészségesebb nemzetek megteremtésének eszméjében.

Erős a meggyőződésünk, hogy egy boldogabb, hatalmasabb Magyarország kialakításának kezdete és alapja a nép millióinak helyes irányban való nevelése lehet!

Az „elemi pedagógia” köréből.

Tekintetes szövetségi gyűlés!
Mélyen tisztelt hallgatóság!

III.

(Folyt. és vége.)

Nem lennék igazságos, ha az elemi pedagógia fontos faktoráról: a tanítóról nem emlékezném meg. És itt előre szintén osztályozok. Vannak nagyon sokan a hivatottak, de vannak választottak is. Épen csak az a kár, hogy a nagyliang választottakat még a világosan látók is gyakran összetévesztik a hivatottakkal. Ezek hivalkodva ültek mellükkel s a haladó „Kelet, Nyugat” modern kultúra, haladó jeliszavak fényétől elvakultan rugnak ki maguk alól minden alapot, amire a nevelést rá lehet alapozni.

A tanító csak hivatalnok-e, vagy nevelő is egyúttal, ez igen fontos dolog. Az intellektuális, tisztán tudományra nevelés a társadalom nem hasznos, de káros. És épen ez okból a hivatalnoktanító csak választott lehet. Erre eklatáns bizonyíték már a külső kínözés, melynek támasztékul szolgál a ruházatkodás.

Hányan vannak, akik szegényelve, vagy nem ismerve a magyar ember férfi díszét: a bajszot, lebevertlajak. Magukból valódi svábót csinálnak, mintha ezenkívül négy-ötfele kirívó színű ruhájra, kipomádézott araszos haja nem csinálna belőle egy is svábót. Ez a viselet még az elemi egészségügyi szabályok tudását is mintha kizárja. Egy cseppet sem lehetne csodálni, ha már követésre méltó példaképpen a szempillát forgatnak fel és a szemöldököt is megborotválnák. Ez a viselet modern embert mutat. De hát kérdem, hogyan lehet keztyűs kézzel megmutatni a gyümölcsiaoltást, petrezselyemvetést, káposztaplántást, vagy épen a kapálást, gyomlálást?

Nincs az ország területén hivatalnok, akitől anyai irányú munkásságot követelének, mint a tanítótól.

Ha törekvésül akadályba ütköznek, nincs gyomlaltalanabb helyzetben senki. Székreimnek nincs orvososa s az orvoslás rendszeren későn jön. Mert csak instanciával intézhető dolgok a míg a hivatalos garaton végig öröndök, repül az idő s a sok avatott és avatlatlan információszerezés közben elég gyakran vesz el az igazság.

Ezer águ dolgait mindig az általánosulhoz viszonyítani nem tudja a tanító s nem is lehet, mert hisz a teljes viszonyulást kizárja az önálló törekvés. A tanítótól megkövetelik, hogy legyen nevelő, gazda, kertész, ifjuságvezető, gazdaköri tényező, kézi-munkás, patronázs-munkás. Mindezeknek alapja az alapos ismeretkör s legfőképpen az önképzés. De hát vannak egyetlen intézmény, hol a falusi tanító hozzájutna a szükséges tudományos művekhez?

Nincs! Mődjá pedig nincs épen a felekezeti tanítóknak, kil minden fizetésrendezés levonásokkal meg-

különböztet az államtól. De van egy másik oka ennek a nincselk, a mely oknál az esetleg mosolygónak gondolkozva meg kell, hogy álljanak. Ragaszodik hitéhez, a hit-erkölcs szabályaihoz. A miért sem konzervatívniak, sem rövid látónak nem lehet bélyegezni. Ezen építi fel iskolai munkáját, ez irányítja társadalmi tevékenységét s ez alapon rója le legnagyobb nemzeti adóját a család alapítás. A nemzelek szaporodásának ténye nem a modern családok javára, hanem a még hit-erkölcsi alapon állókéra irandók. Mert ezeket őrzi a hit a modern rendtelenségeiktől. A tanítót nem szükség család pótlékkal szaporaságra biztatni, de az állandó neveltetési pótlék ráférne az állag 5 gyermekes 32 ezer tanítóra. A haladás szükség. A haladás nem zárja ki a vallás-erkölcsöt. Az a tanító, ki az anyagi megélhetésnek veti alá minden munkáját, az nem lehet nevelő is. Legkevésbé az, ki annyira ment a tudományban, hogy a hitet és hivatalos szokásokat akadálynak nézi a hamis tudományra nevelésben. Személyes tapasztalatom, hogy a nép-tanító a haladás tanítása szerint megtölti a tiszta katolikus növendékeknek a „D. J. Kr.” közzétett azzal indokolván, hogy a mai haladó ipar, kereskedelem és művelődés megkívánja a „Jó napot!” közzétett. Bekötött szemű és rövid látó konzervatív az, ki ennek szükségét nem látja. Pedig épen ezen bekötött szeműek s az jó akaratu nyitott szeműek látják, hogy Proházskát Giesweit vagy Apponyt egy cseppet sem korlátozta a „D. J. Kr.” abban, hogy a valódi tudományban világhírre ne tegyenek szert.

Az igazi, erkölcsi alapon álló modern haladás kösse össze a tanítóságot jellegre tekintet nélkül és akkor mint hatalmas tényezőknak, irányító erőnk megnyilvánul abban, hogy az elemi nevelés által helyes irányba terelt s minden társadalmi osztálynak jó akaratú közreműködésével végzett munkánk a magyar nemzet boldogságát és megelégedését megteremti.

Csikszentgyörgy, 1913. július hó 15.

Füstös Sándor,
tanító.

TANÜGY.

A marostordavármegyei tanítók napi- és fuvardija.

A tanítógyesületi életre s általában a népnevelés érdekeire jelentékenyen kiható határozatot hozott Köllő alispán kezdeményezésére Marostordavármegyei közigazgatási bizottsága.

A határozat szövege a következő:

„Szám: 802—913. Rbszhoz. Vezérszó: Tanítók napi- és fuvardija. Határozat. A vármegye közigazgatási bizottsága még az 1882-ik évi november hó 13-ról 983. szám alatt kelt és azóta mai napig is érvényben levő rendelkezésével szabályozta volt a megyei általános tanítógyesület tagjainak a tanítói gyűlésekben való megjelenhetőségük elősegítésére a polgári községek által fizetendő napi és fuvardij mennyiségét; és pedig a napidíjat egy forintban, (kettő korona) és a fuvardíjat vagy természetben adott fuvarban, vagy pedig mérsékelt pénzösszegben állapítván meg a községi pénztárból fizetendőleg, még pedig évenként egy köz- és két köri gyűlésre, tehát három alkalomra”.

Azóta azonban több, mint 30 év telvén el, szükségessé vált ezen ügynek módosító szabályozása, — minélgyova közigazgatási bizottságunk az 1882. év 983. számú határozatnak lényegében fenntartásával elhaláozza, hogy a polgári községek a község pénztárból, költségvetésileg kötelesek gondoskodni, hogy a községben levő tanítók, tanítóknak, óvónok számára a marostordamegyei általános tanítógyesületnek évenként egyszer tartandó közgyűlésre és az egylet azon fiókkörének, amelyhez tartoznak a tanítók, stb. egy köri gyűlésre; továbbá a törvényhatóság első tisztviselője által évenként egyszer esetleg összehívott kulturális és gazdasági célú értekezletre napidíjban személyenként 4 korona és fuvardíjban 6 korona költséget fizetni, a köz- vagy köri- avagy az alispáni értekezleten jelenléteinek igazolása után azonnal, de legtovább 8 nap alatt. Ahol a községben több tanerő van alkalmazva, ott a községnek megengedetik, hogy természetben állítson ki tisztességes fuvar, egy-egy fuvar megfelelő üléssel legfennebb két tanerőre számítsa. Ezen határozat a főszoigabiró uraknak, a községi előjárónak a hivatalos közlény útján tudására juttatandó. Marosvásárhely, 1913. június 9. — Szász József s. k. főispán”.

Íme a határozat Nem fűzünk hozzá semmi kommentárt. Nem szükséges. Megmagyarázza ez önmagát. Azt azonban megjegyezzük, hogy a „Csikmegyei általános tanítógyesület” élnöke a határozat átvételére kérte vármegyénk közigazgatási bizottságát; reméljük, hogy a népnevelés érdekeibe vágó kerést készségesen teljesíti is.

HIREK

— **Előléptetés.** Pulyáni Boldizsár Andor m. kir. csendőrszázadosot Kassán, örömgazda léptettek elő, grunólánkl!

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. Zakariás Kristóf kezdővársárhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot a gyulafehérvári kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

— **Házasság** Özv. Kovács Józsefné leánya Erzsike I. hó 4-én tartotta meg esküvőjét Sántai Gyula kolozsvári ügyvezetőjei hivatalnokkal, Csíkszeredában.

— **Rendőrkapitányi helyettesítés.** Kovács János rendőrkapitány egészsége helyreállítása végett hosszabb szabadságra tartozott. Csíkszeredegye főispánja a rendőrkapitányi teendőket végzése alatt ezred Dr. Kovács Gábor városi h. főjegyzőt bízta meg.

— **Miniszteri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Majláth Gusztáv Károly erdélyi román kath. püspöknek, a ki a Háromszék vármegye területén levő román kath. iskolákra az elmúlt években mintegy 10.000 korona összegűt adományozott, őszinte elismeréssel és köszönettel nyilatkozta.

— **Az erdélyi püspök a pápánál.** Graf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök a napokban Rómában utazott a szokásos beszámolóra. Ezen alkalommal erdélyi hívőivel meglátogat szept. és meglehetően buenszándókat írt. A főpásztor november 10-ére tér vissza Budapestre, ahol az alkoholtelen szakszövetség elnöke.

— **Kossuth Ferenc nagybeteg.** Riasztó hírek terjedt el az egész országban, hogy Kossuth Ferenc a főváros egyik előrendű szanatóriumában nagybetegleg fekszik, hová operáció végett vették fel magát. Az orvosok az operációt a beteg idős volta miatt nem merték véghez vinni; azonban remélik, hogy a partvezer erős szervezete ellentáll a gyilkos betegségnek.

— **Halálözlet.** Venczel Pál, Venczel József főgimn. tanár edesatyja I. hó 4-én éjjel 11 órakor, életének 66-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. Földi maradványait Brassóban I. hó 6-án délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra.

— **A ma este tartandó szanatórium-estély** műsorát adtuk már a multkor. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy az estély iránt sokatlan az érdeklődés, ami annál is inkább érthető, mert a rendezőségnek sikerült az estélyre megnyerni a brassói katonaközeget. A Laszlo Piroskától előadandó költeményre vonatkozólag ide idéljük a Cs. l.-ből valahogyan kimaradt következő sorokat:

Jegyzet a holt költő szerelméhez. Nemcsak azért érdekes ez a költemény, mert Jókai írja, kiről pedig nem sokan tudják, hogy mint versíró is baberokat szerzett, de érdekes különösen azért, mert benne a költő-barát áldozik a jujo paripák patai alatt eltűnt nagy Petőfi csodás szemlének. És áldozik ugyan, ahogyan csak egy Petőfit vegtellenül szerető, az a költesztelt és tüneményes egyenest a congenialitás elmélyedésevel megterő és értékelő költő-barát áldozniotott. Azt a pillanatot ragadja meg benne Jókai, amikor az ember Petőfit a legboldogabb s a mikor a költő Petőfi érzesi világának legdrágább gyöngyét veti papírra: „A szeptember végén” t. És megzendül a regényiro lírai hurja és elzengi a legszébb dalát, amely talán ép ezért olyan szép, mert Petőfi szelleme inspirálja. S ez az emlék fájó, a Petőfi Jutája telkimerítésnek furdalásava, a végen panaszává való: meriflogy eldobta az özvegyi fátóit, elfeledte a szeptember végének imádságos ígert: rabírta a második lérh szerelme, hogy eldobja érte az özvegyt. Ez az ő kiséri a Jókai versében a hűtlen özvegyet s lesz ilyenképen nemcsak a Petőfi örökszép költeményének tudatos visszhangja, de egyszerűen a méltatlankodó költő-barát szelid szemrehányása, amikor Szendrey Júlia nem maradt meló a költőj, amiért szellemhez. Jo legatöbb enyint tudni e versről, mert különben egyszeri hallásra igaz melységet nem élvezhetjük.

— **Szent Imre ünnepély a főgimnáziumban.** A csíkszeredai román kath. főgimnázium tanári kara es ifjusága 1913. évi november hó 9-én a 10 órai szent mise után a Tornatereben Szent Imre királyi hercegnek, a magyar ifjuság vedőszentjének, tisztelőre nyilvános ünnepet rendez, a következő műsorral: 1. Bevezető zene. Erköltől. Zongorán előadja Tilscher Menyhert VIII. o. t. 2. Ünnepi beszédét mond. Buszok Gyula főg. tanár. 3. Himnusz Szt. Imréről. Šmekli a vegyes kar. 4. Szent Imre ravatala. Irtá: Szepessy Laszlo. Szaválja: Cseh Gyula VII. o. t. 5. Ständchen. Schubertől. Előadja a zenekar. 6. A tibiú jősnő III. o. t. 7. Mennete. Bocheriniól Zongorán négykézre előadják Gözsi Béln II. es Fodor Pál I. oszt. tanulók. 8. A kevlári búcsú. Irtá: Hoine Henrik. Fordította Szász Károly Szaválja Molnár László V. o. t. 9. Resignation. Danelától. Hegedűn előadja: Cseh Gyula VII. o. t. es zongorán kíséri: Nádasi N. Béla zenetanár. 10. A vén Ambrus fia. Irtá: Farkas Imre. Szaválja Bezo György. II. o. t. 11. Dalunnepe. Thern Károlytól. Előadja: a vegyeskar.

— **Meghívó.** A helybeli polg. leányiskola november hó 19-én délután 5 órakor az iskola zenetereben nyilvános Erzsébet-élműkönnepet rendez, melyre a melyen tisztelt szülőköt es érdeklődőket ez uton is tisztelttel meghívja az igazgatóság. Műsor: 1. Lavotta R. Volt egyszer egy királyné. Éneklők a növendékek. 2. Tordai Grail Erzsé. Erzsébet királyné megdicsőítése: Szaválja: Földes Irén IV. o. növ. 3. C. Günschels Schöne Maid. Zongorázza: Kiss Magda I. o. növ. 4.

Vendéghegyi—Ábrányi: Vándor Madár. Melodráma zongora es hegedű kísérettel. Szaválja: Kovács Ilonka IV. o. növ. 5. A. Adam: Si! a!s Roi Queviture. Zongorázza: Lengyel Frida IV. o. növ. 6. Zöldi Márton: A lámpaláz. Monolog. Előadja: Maraschky Erna III. o. növ. 7. Erak Mezer—Helmuik: Womentraum Intermezzo. Zongorázza: Farkas Margit IV. o. növ. 8. Tordai Grail Erzsé. Magyar sziv. Szaválja: Sándor Irén IV. o. növ. 9. Kreutzer Konrad: A kápolna. Éneklők a növendékek. 1. korona beletpí-dij a tanulmány kirándulás alapja javára.

— **Az Iparoktatási reformja.** A „Nemzeti Iskola” c. tanügyi politikai lapból vesszük át a következő sorokat: „Az iparoktatás oktatásának elhagyatott voltát a vidék is kezdi már érezni. Most Nagyváradon hangzott el a szakfalkiállítás. Az iparoktatási bizottság előszövegeivel felvett figyelmet a helybeli iparoktatás az ismertetés elhanyagolt voltára es felszólítja őket, hogy az állam által létesített szakiskolákba küldjék ismáseiket es az iskolafeltételekkel legszorábban örezzék ellen.” Vajjon mit szólhat ehhez itt, helyben több iparos?!

— **Függetlenségi kongresszus.** A kolozsvári függetlenségi es 48-as párt Ápáthy István dr. egyetemi tanár, partelnök indítványára már régebben elhatározta, hogy megrendezi az első függetlenségi kongresszust az erdélyi függetlenségi partokra kiterjeszkedőte. A nagygyűlést december 7-én tartják meg az összes erdélyrezi függetlenségi pártok, körök bevonásával es pedig szakfalkacsozomány formájában. Napirenden fog szerepelni: Erdély köznevelődésének ügye, különös tekintettel a nemzetiségre es a demokratikus választójogra; Erdély közegészségügye, különös tekintettel az újonctulaké felemeléséről; Erdély ipari viszonyai, különös tekintettel az erdélyi vasutakra es végül a földgáz kérdése.

— **Színészeti Szépvizem.** A Szépvizem tartozkódó színtársulat igazgatójának, Tompos Péternek sikerült két estere terjedő vendégelőlépésre megnyerni Kovács Margitot, a budapesti szubrettet. F. hó 11-én a Cigány szerelel, 12-én a Babusa című operettben fog fellépni. Ugyanitt említjük meg, hogy a társulat elheten a Tolvája: Limonádé ezredesét, Valjúnok el, Sas fióket es Lottie ezredesét című darabokat játszotta le.

— **Erdélyi városok harca a honvédtársaságért.** Emlekeztetés dolog, hogy a honvédtársaság szervezősekor a kolozsvári városi tanács a honvédelmi miniszteriumhoz feliratot küldött, hogy az erdélyi honvédtársaságok Kolozsvárra helyeztessek. Megjelölte egyben a feltételeit is. A felíratra akkor kedvező válasz érkezett ugyan — de a város es a honvédelmi kénstár között tárgyalások nem vezettek eredményre. Mint értesülünk, most megtörtént a végleges döntés, mely szerint Marosvásárhely kapja meg a tüzérezredet, mert a feltételei kedvezőbbek. A döntés hivatalosan a napokban érkezik meg.

— **Megíadmádot csendőr.** Tudósítunk jelenti: A mult szombaton este Silló Lorinc csendőr egyedül volt helyi szolgálatba vonenyelve a sopsbükszádi állomás tujára. Ugyanakkor sepsbükszádi vasuti munkások mintegy 25-en Helyzről jöttek háza jó bupánkaava es természetesen ökölon larmával a csendőrt felszólította őket, hogy mikorra a faluba kiernek legyenek szendben. A jó firmák azonban nem vettek szívesen a figyelmeltetést, hanem neki estek a csendőrnek, aki aztán fegyvert volt kénytelen használni, a a n i Ferenc es Szócs István legyenek megsebzve. A tocinokokat, ötöt, bekisertek a bírósághoz.

— **Katalin-estély.** A karefalyi „Olvasó-kör” 1913. november 22-én saját helyiségében Katalin-estélyt rendez.

— **Őszi állatdíjazások.** Csíkszeredegye Gazdasági Egyesülete a m. kir. földművelésügyi miniszterium által engedélyezett díjakkal folyó evi oktober hó 27-én Kászonyujtában, 28-án Csíkszentgyörgyön, 29-én Csíkszentimren, 30-án Csíkszentmihályon es 31-én Karcfalván állatdíjazásokat tartott. Kászonyujtában 59 kiállító 110 szarvasmarhat, 12 sertés, 3 kósti; — Csíkszentgyörgyön 56 kiállító 57 szarvasmarhat, 35 sertés, 2 kósti; Csíkszentimren 38 kiállító 50 darab szarvasmarhat, 60 sertés; Csíkszentmihályon 32 kiállító 37 szarvasmarhat, 72 sertés, 4 kósti; Karcfalván 82 kiállító 80 szarvasmarhat, 107 sertés, 3 kósti. A díjazásokon a kir. gazdasági felügyelőség részéről Kiss Ernő m. kir. erdőtanácsos es Herszenyi Gábor gazdas. gyakornok voltak jelen. A díjazásokon összesen 105 kiállítónak 1995 korona díj es 8 drb. díszoklevélel adottuk ki. A bizottságok mindenütt örömmel állapították meg, hogy egy szarvasmarhatenyészetes, mint a sertésenyészetes évről-évre orvendetes javulást mutat s különösen a fiatalabb állomány minősége biztos alapot nyújt arra, hogy vármegyeink állattenyésztésének fejlődése elé a legjobb reményekkel nézzünk.

— **Igazgatóválasztmányi gyűlés.** A „Csíkszeredegyei áll. tanítóegyesület” igazgatóválasztmánya Kajtsa József elnökletével a hó 5-én a helybeli áll. isk. helyiségében tartott gyűlést. Jelen volt a gyűlésen Lengyel Róbert, kir. tanfelügyelő es tekintélyes számu választmányi tag. Targyalásukon a f. évi januar 7-ike óta folszaporodott egyesületi ügyek, melyek közül kiemeljük a következőket: Bartha István ny. áll. el. isk. gy. tanító pénztárosi tisztéről fölmentelel az alapszabályok azon intézkedése folytán, nyugdíjaztatásával telepelt a tanítói pályáról. Pénztárossá ideiglenesen Laczné Jankovics Viktória csíkszeredai áll. isk. tanítónő választatott meg. A pénztár atadása vagy át-

vétele s általában a tagsági díjak es bírságpénzek behajtása es tisztázása Székely Károly elnökletével bizottság küldetett ki. Elfogadtott az az indítvány, hogy jövőre az egyesületi tartozások a tagok államségélyéből levonassanak. Hozzájárult választmány az Orsz. szövetség munkaprogramjához a nyugdíjrendező, fizetés-rendezés, szolgálati szabályzat stb. tárgyban. Jegyzőkönyvül részvételt fejezte ki gyűlés Pécsterly Sándor a tanítószág jötevője, Benedek Ágoston, Jankovics Vilmos es Csiszér Áron karszerek elhunyna fölött. Kimondotta a gyűlés a gyermekyi fiókkor talpraállítást. E munkával Molnár Károly gyergyóremeteli áll. isk. tanító bízta meg. A „Csíkszeredegyei nevelés es segélyalapra” való gyűjtést (pl. mulatságok jövedelméből) elfogadta a választmány. A „Székely Tanügyi” nek Csiki tanügyi lappá lételel gyűlés szinten elfogadta s e célra 9 tagu szerkesztő bizottságot választott. A „Hevesmegyei Áll. Tanítóegyesület” atirátát a nyugdíj-revizói ügyében az elnök tolyamodványát a közgazgatási bizottsághoz a tanítók napi- es luvardija tárgyban es az államségely felemeléséért helyesülő tudomással vette gyűlés. Elnök kijelentett, a f. hó 14-én, 15-én tartandó kolozsvári jubileári gyűlésre. Jólesőleg hatott a kir. tan. érdeklődése, melynek elnök kifejezett is adott.

— **Letartóztatás igazgatás miatt egy romániai tanítót.** A csendőrség Zagonban letartóztatta Szán Vaszile romániai tanítót, ki igazoltott a magyar államszeme ellen. A tanító tanulmányut urügye alatt jött át Romániából s Bereckben es Zagonban igazoltott az iskolásfiúk között, kik előtt ilyen kijelentéseket tett: — Magyarul ne beszéljétek. Tulajdonképpen ez a rész, ahol laktok, Romániahoz tartozik. Majd ócsárolta a magyar tankönyveket. — Dobjátok tüzbe ezeket a könyveket! — fordult oda az oláh gyermekekhez. Vegyetek román könyveket, azok sokkal szebbek. A román gyermekeknek ilyenből kell tanulnia. Zagonban a csendőrök éppen akkor ütöttek rajja, mikor ilyen szavakkal igazoltott a tanító a magyarság ellen. Beszélőttak a kezdivásárhelyi ügyesség fogházába.

— **Az erdélyi II. szinkirület új színtársulata.** Szabados Laszlo, a kerület új igazgatója minden ellenkző híresztelés dacára is megalakította társulatát, a melyet most Fogaras-on játszik. Egyik lap — eddig szörnyen kritikus volt, — most így ír: „Szabados Laszlo új igazgató nagyszerűen érti a dolgot s bar meg fiatal ember, már ezvizedes direktori működése tekintethet vissza. Társulata a legjavább való. Már az első előadásokon meghódította Fogaras közönséget. Minden jel arra mutat, hogy a II. szinkirület renészansza Szabados műve lesz. A társulat minden egyes tagja bővebbi szerepért, Szabados pedig elősranu művészi erő, aki nemcsak dirigál, de a legnehezebb szerepeket maga játsza”. Kiváncsiak vagyunk, mennyit vált majd be ebből a való.

— **Vasuti katasztrófa Franciaországban.** Jövidő óta nem volt Franciaországban olyan súlyos vasuti katasztrófa, amine kedden este történt Melun állomás közelében. A mizai gyors összetűzközött egy postavonattal es a karambol robbanás, majd tűz követte. Xelhány perec alatt borzalmas kép tarult fel az esti süéségben. A legutolsó megállapítás szerint negyvenkettő a halottak száma es harminc a sebesülteké. Az áldozatok egyrésze a postavonat alkalmazottaiból került ki, a többi a színtől gyorsvonat utasai közül.

„Udvarhely vármegye iparfejlesztése.”

Ez a címe annak a füzetnek, amely a Marosvásárhelyi kersek es Iparkamara kiadványában azt az előadást tartalmazza, melyet Laszlo Gyula kamarai titkár, az annak idején jelezük vatacsélyen okt. hó 19-én Székelyudvarhelyen tartott. Az estélyen elnökolt Ugron János főispán.

A vatacsék célját es szervezetelet ismertette: Burger Albert kamarai alelnök.

Az előadást követő vitában részt vettek: Pállic Lajos szaki-kolai tanár, Zóld János kereskedő, Aschenbenner József felső kereskedelmi iskolai tanár, Sebessy János áispán, Pálly Jenő folszolgabíró, Szakács Zoltán rendőrkapitány, Iij. Csiszár Lajos építőmester, Konecz Árnin gyógyszerész, Betegn Pál nyomdász.

Konkrét indítványokat tettek: Ugron János es Burger Albert.

A zarszó jogával élt: Laszlo Gyula.

Az előadásnak elvi részleteiből a következőket adjuk: Az iparfejlesztésről írunk es beszélünk eleget. Kinek-kinek volt es van meggyőződése, sőt terve es eszalhatatlan módszere. Mondják, hogy az iparfejlesztéshez nem kell egyéb csak pénz, természetesen sok pénz. Mondják, hogy kell onaló vánterület, onaló bank, vasút es több etete nagy dolog, igazuk van. Hogyha mindezek meglennek, akkor a közgazdasági élet váialhogyan neki lendülné. De az megsemm bizonyos, hogy ipar is lenne, mert alhoz egyéb is kell. Kell például munkaszerelet, a foglalkozás abszolút becsülete, azok részéről is akiknek kenyérük es azok részéről is, akiknek nem kenyérük. Kell a közleket állható, annak minden fázisában domináló ipari közszellel, parosulva ontudatossággal, es elszant energiával.

Megtörtént a dolgot. Hogyha az utóbbi tulajdonságokkal jeleskedtünk volna egy-két emberfölön keresztül, akkor ma bizonyosan volna iparunk, követ-

kezésképpen volna már pénzünk, vasutunk és hihető leg immár önálló vámtérfületünk és önálló bankunk is.

A céloknek és elveknek ereje problematikus. Nem elég csak tudni a célt és elvet, hanem élni és munkálni is kell azok szellemében, hogy nyilvánvaló erejük és hatásuk legyen. Ha nem cselekszünk és nem így cselekszünk, akkor az elv, vagy felállított cél frázis marad. És tovább is a levegőben lóg a lényeg: az ipar s vele együtt a többi sóvárgót nagy dolog. Mind öbégálhatunk az ipar után és követelhetjük nagy feltételünk elővarázsolását, nem fog megjönni sem ez, sem az, ha ki nem vivjük összetett erővel, összetett verejtékes munkával. Ugy értem, hogy mindenkinek dolgoznia kellene, kinek-kinek abban a pozícióban, amelybe állított; dolgoznia becsületesen, hazafias kötelességgelletté, hogy pillanatra se véssen a közigazgatási haladás törvényei ellen, de használjon közvetve és közvetlenül mindenben ami produktív, tehát hasznos és gyümölcsöző. Előszörban ne pazarolja pénzt idegen dolgokért, hanem feltételeknek, fukar sovínizmussal ápolja és dédelgesse a helyi produktivitást. Hasson, buzdítson ma, holnap és mindennap ott ahol van, ahol megfordul; éreszkedjék le az észrevett dolgok lényegébe, az élet apró jelenségeibe s ami jó, azt dicsérje, hogy szárnya nőjön, ami pedig rossz, módjával javítsa. A hangya picike állat, mégis nagy alkotásokat tud létre hozni, a kis erők összetétele s az egyenletes szorgalom kifejtése által. Az értelmes ember, Istennek képmása is tud viszonylag nagyobb dolgokat alkotani ott, ahol a fejlődés processusa az összetett erő hatalmának felfedezését eljutott.

Mi nem juthatunk el idáig. Még nem tartunk itt és ez az oka a már ismert s a már el nem palástolható veszedelmeknek, amelyek közéletünk elősorolhatatlan részeiben fölütöttek magukat. Nem értjük meg egymást, következőképpen nem is tartunk össze s ez meg a kisebbik baj. A nagyobbik baj az, hogy olthatatlan bizalmatlanság, nem ritkán gyűlölködés vezet indulatunkat, hogy marjuk és marcangoljuk egymást embereinknek, intézményeinknek és magasztos nagy idealoknak a lejártságai. Megdöbbenéssel látunk elvéledéseket, ahol örömet már csak a pusztítás és a pusztulás kelt.

Kiváltságos nagy elmék régebbi fölfedeztek ebbeli gyöngösgéinket. Bartha Miklósnak e vármegye nagy szilótlónek harminc év előtt olvastam a cikkét, amelyet akkor, mint tapasztalatlan ifjú nem értettem meg s talán éppen azért följegyeztem egyik súlyos mondatát. Szóltt ekként:

„Értelmeleg vagyunk, belénk lopta magát a bizalmatlanság, édes szülője a kishitőségnek és annak az áldott semmittevésnek, hogy minden jól csak másról várunk”.

Istenem, hogyha megértettem volna harminc esztendő előtt én és az olvasni s gondolkodni tudó emberiség ezrei, hogy a bizalmatlanság a népeknek nem ereje, hanem gyöngösgéje, ami magában rejti a gyáva téntéséget, hogyha megértettük volna és megértettük volna mindenfelé, ahol a felvilágosodásnak szava és hatása van: a katedrán, a szőszéken, a tanácskozó asztaloknál, az asszonyok szalonjaiban, — megértettük volna azt, hogy mi magyarok kevesen vagyunk, emelőhöz tartozunk a nemzet becsületének, a felvilágosodás törvényének annyival, hogy szeressük és megértjük egymást, legalább a nagy dolgokban, amik közös célok eléréséhez vezetnek, akkor ma nem a hanyatlás, hanem a mindenben való haladás ösvényét taposnók.

Keressük a kozszellem elfajulásának nyitját, mert hiszen valami hibának, valami végzetes tévedésnek történnie kellett valahol, hol élelvegőbb dolgoknál sem tudunk eljutni a tartósabb megértésig. Hiszen a mi fajunk nem rosszabb másnál, sőt merem állítani, hogy eszesebb is, tántentumosabb is ellenfeleinknél, mégis miért van, hogy a versenyben lemarad? Merjem mondani? Merem. Hiszen egyrészt aktuálisá tette Molnár Viktornek az Urániában történt felszólalása, amikor azt mondotta: hogy az iskola és az élet eltéréseket mutat, hogy a köztűtt tántentongó úrt a mig nem késő, át kell haladni az iskolának a való éléhez közelebb kapcsolásával, másrészt aktuálisá tette a kultuskormányának legközelebb nyilvánosságra hozott terve, amellyel a tanrendszert s vele együtt a tanári és tanítói képzést radikálisan reformálni akarja.

De mondotta, tisztelt uraim, sokkal korábban, esztendőkkel ezelőtt, éppen ebben az épületben, a Székely Társaság alakulásakor, S o l y m o s s y E n d r e is hogy iskoláink nem nevelnek az életnek. Vannak jelen azok közül többen, akik S o l y m o s s y t akkor hallották. Azt mondotta: hogy elvont tudományt, műgötynök hagyott világnézeteket és történelmet, viészéget, keblét dagasztó lüszsiességet tanítunk részletekbe nyúló alapossággal, de nem tárjuk föl az élet való képét, a sivatárságot, a nemzeti gyöngösgéget, nem oktadjuk ki az iljúságot a jelen és jövő nagy feladataira, küzdemeire, a körülöttünk olájkódó ellenségekkel szemben való védekezésre.

Nehogy félreértessenek, senki sem hibáztatja a derék, a hazafiságban előjáró magyar tanítóit és tanári kart. Hiszen világos, hogy a rendszerben van a tévedés, ami az oktatói akarva, nem akarva köti.

Előz az hozzá, hogy amikor a gazdasági kérdések urának a földkerekségen mindent, amikor a produktivitás versenyébe s a korszakos találmányok sűrű egymásutánban forrongásokat idéznek elő, amikor a Balkán háboru mátló holnapig új nemzetközi politikát teremtett s a győztes szomszédok Magyarországnak Törökország sorsára juthatásával fenyegetőznek és amikor idebent, egyfelől a korai szociális tanok, másfelől a nemzetiségiek mohó foglalása feltartóztatlanul hódítanak, — akkor tisztelt uraim nem szabad megállapodni begyepesedett rendszerek és idejélt mult negatív elvek mellett.

Ltt hamarosan ki kell cserélnődnie gondolkodásnak és cselekvésnek, szellemi és erkölcsi fellegősnak, hogy felfelé törő élet keljen s ne sodortassunk tovább a hanyatlás lejtőjén, mely a legmegelőzőbb véghez: a koldusság miatti elpusztulásához vezet.

Eladó: 200 rövid öl elsőrendű száraz nyír- és nyár-tűzifa olcsó áron. — Megtekinthető a SEPSIBÜKSZÁDI állomáson. Ertekezhetni a lap nyomdájában és Kádár Ferenc tulajdonossal Sepsibükszádon.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Tekintetes Szerkesztő Uram!

Becses lapja legutóbbi számában a „Rendőség alszik” cím alatt megjelent közleményre legyen szabad pár szóban megjegyzéseimet megtenni. Kijelentvén, hogy a támadásszámba jövő cikk indító okaira máskor fogok rátérni.

A „Beküldő” urat, a mint a cikk tartalmából kintünik, nem annyira a közérdek, mint inkább az elfoglaltság és a hatóság elleni gyűlölet vezeti. Mert hiszen lehetetlen nem tudni azt, hogy tócsák levezetése, vagy azok megszüntetése nem a „rendőség” (értsd a rendőrkapitány) hatáskörébe tartozik. Azt pedig megtiltani épen nem lehet, hogy bárki a kutyvize elvezethetőbbé teele céljából annak vizét ki ne vezetthesse. A „mocsaras” hely pedig épen ily módon kieresztett vízből származott. Más tisztátalan víz kieresztése tilos és Szopos Albert — akire a beküldő ur szintén haragudhatik — épen azért lett megbüntetve ptóm 5 koronára, mert udvarából másfajta lé is foly ki az utcára.

Vagy talán azért is dühös „Beküldő” ur, mert nem lett nevezett súlyosabb büntetéssel sújtva? Hat engedjen meg „Beküldő” ur, de a rendőrhatalóság jogos hatáskörében ezt az összeget elégnék vélte lenyitások alkalmazni. Rossz világ van uram s ha a \$8-at nem méltányosan kezeljük, akkor még talán öntre nézve is súlyosabb idők jöhetnek!

„Beküldő” ur úgy tesz, mint a kanccsal ember ki ide néz s tova lát. Útése is ilyen. Össze-vissza keveri a „mocsarat a betörésekkel, „vizet és szárazon át.” És elég méltányos és igazán megértette igazságos érzelmeit akkor, midőn a betörések elkövetésével nem a rendőrséget vádolja meg. Hisz „Beküldő” ur jó akaratát még e kérdésnél is eltűnő „altalni.”

Őn tisztelt „Beküldő ur” a rendőség teendőit, munkálkodását homályos szemmel látta és teljes tájékozatlansággal árulja el akkor, midőn a „betöréseket” is úgy állítja elé, mintha azok épen a rendőség „almossága miatt” nem lettek volna napfényre hozhatók! Tudnia kellene azt, hogy ily esetek véletlen, beugrás vagy alapos nyom nélkül még ott is homályban maradnak, a hol egész sereg beiskolázott rendőr és detektív örökdió a vagyonbiztonság felett. Mert hát Budapest intézkedései annyira a szabadság elvein épültek fel, hogy a hatóság sokszor áll meg azon az uton, hol az eredményt már kezében véli tarthatni, csak azért, mert hát maga a pusztá meggyanúsítás is a rendőrkapitány meglurcolásátl idézheti elé anélkül, hogy az ügy hasznos volna.

Ahoz pedig tisztelt „Beküldő” ur épen teljes rossz májuság kell, hogy a rendőség (értsd rendőrkapitány) a közegészségi intézkedések elmulasztásátl vádolja. Hiszen teendőink legnagyobb része épen ezen fontosságban merül ki a közigazgatásban. Épen látja minden józanul itélő és itélőképes ember. Az ennek megítélésére képtelen emberek véleménye pedig egyáltalán nem bántath, sem engem sem a rendőrséget.

Egyébként a közegészségügyi szabályokat nemcsak betartatni, de betartatni is kellene. Még kellene tanítani előszörban a gyerekeket arra, hogy nemcsak benn, hanem kinn is a tilalmakat respektálni kell. Az egészségügyi intézkedéseket magukban foglaló plakátokat letépni, mások személyélt veszélyeztető módon lövöldözni stb. nem szabad.

*) E rovat alatt közlétekt teletősséget nem vállal a Szerk.

Végül pedig még egyet: a ki a hatóságot, a végrehajtó közeget hibáira akarja figyelmeltetni, annak elfogulatlannak, „dült mentesnek” kell lenni, mert különben úgy jár, mint a rossz puskás, a ki rendszerint nem a „célzott vadat” sebezi meg, hanem megönmagában is kárk tehet.

Tek. Szerkesztő urnak

Kész szolgája:

Kovács János,
rendőrkapitány.

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel kérem alábbi soraimnak b. lapjában helyét adni.

En azt hiszem, hogyha valaki valamit akar, azt megcselekszi saját elhatározásából és eliez nem szükséges a más hozzájárulása; azonban az csak nem levegőből való állítás, hogy jelenleg is mint egy ötven bűntetés felszik a rendőrkapitányság asztalán, melyeknek a minimuma is 40 K tesz ki. Az iparosanőcskola tanítóinak a legnagyobb tisztelettel adozom, azért kár az ők személyélt ebbe az ügybe bekeverni.

A város toronyóráját pedig még nem láttam, aki pedig szokta látni, hát nézze egészséggel.

Soha se szenvedtem feltűnési viselkedésben és ezért nem kívánok a „Csik Hirlap” 44. számában reáni vonatkozó cikke nagyobb terjedelemben foglalkozni; azonban, mint í p a r o s, kötelességemnek tartotam iparostársaim érdekeit s úgy a magamét védeni, és ezért most is csak azt mondhatom, mint a multkor, hogy: több méltányosságot kérünk.

Biró József.

I R O D A L O M.

Szülők és tanítók figyelmébe. Most jelent meg: A gyermeknevelés kis kátéja. A magyar nép számára a magyar gyermektanulmányi társaság megbízásából írta ló szakiró. I. Rész: Az ép testi-lelki képességű gyermekek nevelése. Annyi okos és minden szülőt és tanult érdekelt dolog van ebben a kis füzetben, hogy a legfontosabb közérdeket szolgálják vele, amikor az Előszót egész terjedelmében közeledjük:

Az egészséges gyermekekkel való helyes és okos bánásmód nagy problémája emberöltőket foglalkoztatott. Gyakran egymástól egészen eltérő felfogások álltak egymással szemben, de bármily odaadó lelkesedéssel igyekeztek is egyek vagy kisebb csoportok a helyes módok szolgálásában biztos eredményekért küzdeni, a nagy tömegek megmagyarázhatatlan közönyvel viselkedtek vagy tévhitelen, babonán értelmelenségen alapuló céltalan vagy ártalmas eszközökhöz folyamodtak. Növelte a zavart az, hogy majdnem kizárólag teóriák kuzdtek a jelzavak ellen s mindenki joggal védhette elméleteken alapuló igazát.

A közelmúlt évtizedei lényeges változást hoztak. A kísérleti lélektan és vele a gyermeklételek törvényeszerű tanulmányozása nem csak új, eddig teljesen ismeretlen igazságokat derített fel, de lehetővé tette ez igazságok megdöntöhetetlen bizonyítását is. A gyermek képezte, emlékezete, munkabírása, idegzete, lelkiéletének és testének legkülönbözőbb mozzanatai állandó kísérleti tanulmányozás tárgyai lettek. Bár e munka igen messze van a befejezésétől, eddigi eredményei más nyelven javították és biztosabb alapokra helyezték a gyermek gondozását, nevelését.

E nemzedékekre szóló munkában igyekszik a „Magyar Gyermektanulmányi Társaság” részét kivenni. Fennállása óta kísérletekkel, adatgyűjtéssel, kérdések tudományos feldolgozásával, a nemzetközi eredmények figyelembevételével állandó munkával és erős kitartással szolgálja céljait. Fontos feladata volt mindig az idevágó kérdések népszerűsítése s szeretné az elért eredményeket minél szélesebb körben érvényesíteni.

Igy jött létre e kis könyv is. A népesség nagy rétegeiben sok ezerre megy azok száma, kik szüetettel csüggenek a körülöttük nyüzsgő gyermekeken, hő vágyuk az, hogy testben-lelekben ép emberekké felnövelhessék, de hol és miképp találhatják meg a főirányítást, kaphatják meg a helyes tanácsot? A szomszédasszonytól? — „En?!” én ne értenék a gyermekneveléshez? En, ki már hét gyermekemet temettem el!”, mondá az anyóka. E kis adomának változatai végtelenek. Jóakor, de helytelen, elnéző, de hibás, odaadó, de tudatlan nevelés hány, meg hány gyermeknek rontotta meg felnőtt korát? Hány ezer kis sírdombon nő le a haraszt ott, hol egyszer, de helyes bánásmód mellett gyermeknevelés fakadna. A sok csapás, bűn, szomorúság, eredménytelenség legnagyobb része kizárólag tudatlanság következménye!

Az egészséges gyermekekkel való egyszerű, de helyes bánásmódot a népesség ezrei számára könnyen érthető alakban akarja e „Kis káté” megvilágítani. Ha megymeg egy néhány gyermekélettel, megjavít pár jellemet, ha a szeretet önzésén át boldogabbá tesz egy pár gyermekszívet és jobbá egy pár felnőttét: célját már elérte. A „Magyar Gyermektanulmányi Társaság” megbízásából írta ló szakiró. I. Rész: Az ép testi-lelki képességű gyermekek nevelése. Annyi okos és minden szülőt és tanult érdekelt dolog van ebben a kis füzetben, hogy a legfontosabb közérdeket szolgálják vele, amikor az Előszót egész terjedelmében közeledjük:

nulmányi Társaság* azonban méltán reméli, hogy ezer és ezer otthonban fog világszágot árasztani s a világ fénye mellett felégo egy testben és lélekben egészségesebb, hasznosabb nemzedék.

Gróf Teleki Sándor,
a M. Gyermektanulmányi Társ elnöke.

Az élő nyelvek ismerete. A legpraktikusabb módszer. A középiskolai készülő rcforn mikor a közöhang akaráj honorálai, hogy a középiskolát vegye közelebb az élthez, egyuttal természetserüleg nyitja meg az utat az élő nyelvek előtt is.

Hogy a gyakorlati életben a nyelvismerete milyen nagy szükség van s a nyelvismeret sokszor a legértekebb diplomát pótolja, — azt nem kell bizonyítani. Ezért kell örömmel fogadni minden mozzanatot, a mely az élő nyelvek terjesztését, elsajátításuk könnyebbé tételét célozza.

E tekintetben nagyon praktikus és elsőrangú az a folyóirat, a mely Revue Franco-hongroise címen, Schoentag A. és Jakob D. szerkesztésében jelenik meg. E lap mesés könnyűséggel juttatja el az olvasót a francia nyelv biztos ismeretére s francia írók eredeti munkái s magyar írók franciára fordított szövege s változatos közlemények révén játszva, szórakoztatva tanít. Sehöl semmi sablon, unalmas nyelvtan, — csupa praktikuság a folyóirat. Ugy kezdök, mint haladök részére nagyon ajánlatos a különben is olcsó (egy évre 14 korona) folyóirat járátása. (Kiadóhivatala Budapest, VI. Liszt Ferenc tér 9. Várny és Fia.) A művelődésnek teszünk szolgálatot, mikor a kiváló folyóiratot a közönség legnagyobb figyelmébe ajánljuk.

Tudatom a nagyjérdemű közönséggel, hogy 1914. év február hó 1-én fényképeszteli műtermek Brassóba helyezem át, mérts az eddigi fénykép árakat 20 százalékkal leszállítottam. Itt létem hátralévo ldeje alatt is azon fogok fáradozni, hogy a nagyjérdemű közönség tetszését és bizalmát mindenkorra klérdemeljem. Szlves pártfogást kér: Barburá János fényképész Csikszereda.

1085—1913. vögrh. szám.

Arverési hirdemény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1521. sz. végzése folytán Dr. Gál József csikszeredai ügyvéd által képviselt S. Neumann végrehajtató részére 198 kor. 19 fill. kövétel s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3324 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1521. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és fellfoglatatok követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a végrehajtást szenvedő üzlethelyiségben Csikkarcfalván leendő megtartása határidőül 1913. évi november hó 12-ik napjának d. u. 1 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: bolti árucikkek a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatom mindazok, kik az előlverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi október hó 25 napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

1115—1913. vögrh. szám.

Arverési hirdemény.

Alulirtot bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1111. számú végzése folytán Dr. Tauber József ügyvéd által képviselt Julius Abolész végrehajtató részére 192 kor. 44 fill. kövétel s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2114 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1111. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és fellfoglatatok követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a végrehajtást szenvedő üzlethelyiségben Csikkarcfalván leendő megtartása határidőül 1913. évi november hó 21 napján d. u. 1 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: bolti árucikkek a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatom mindazok, kik az előlverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi október hó 27 napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 1062—1913.

Arverési hirdemény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1521. sz. végzése folytán Dr. Cséöd András ügyvéd által képviselt Farkas János csikszendomokosi lakos végrehajtató részére 2000 korona kövétel s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3376 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1527. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és fellfoglatatok követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a végrehajtást szenvedő lakásban Csikszendomokon leendő megtartása határidőül 1913. évi november hó 27 napján délelőtt 8 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: bolti árucikkek s b. a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívatom mindazok, kik az előlverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. október 23-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 1064—1913. vögrh.

Arverési hirdemény.

Alulirtot kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 876. számú végzése folytán Dr. Dulinczy József ügyvéd által képviselt Könyves Kálmán végrehajtató részére 114 kor. kövétel s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 730 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 876. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és fellfoglatatok követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásban csikdelnén leendő megtartása határidőül 1913. évi november hó 12. napján délelőtt 10 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: 1 zongora, 1 Werthem szekrény, 2 szent kép rásztól, a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul el fognak adatni.

Felhívatom mindazok, kik az előlverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi október 23. napján

Molnár Sándor
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 8724—913. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Csikmezei Székelybank részvénytársaságnak Dr. Nagy Domokos ügyvéd, csikszeredai lakos elleni végrehajtási ügyében végrehajtató részére a végrehajtási árverést 24 kor. tóke. Csikszentlélek község határában fekvő a csikszentléleki 55. sztykben foglalt alábbi ingatlanokból Dr. Nagy Domokos B. 24. szerinti jutalékára vagyis A + 1 soraz. 119, 115. hrsz. a. foglalt kert $\frac{3}{8}$ -od részére 9 K. 2. soraz. 130, 131 hrsz. a. foglalt kert faház udvar $\frac{3}{8}$ -od részére 400 K. 3. soraz. 151, 152/1. hrsz. a. foglalt kert faház, udvar $\frac{3}{8}$ -od részére 150 K. 4. soraz. 157 hrsz. a. foglalt kert $\frac{3}{8}$ -od részére 4 K. 6. soraz. 431. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 9 K. 7. soraz. 540. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 63 K. 10. soraz. 641/4. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 43 K. 11. soraz. 720. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 38 K. 13. soraz. 727. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 60 K. 14. soraz. 770, 771. hrsz. a. foglalt szántó és küzhely $\frac{3}{8}$ -od részére 7. K. 15. soraz. 800, 801. hrsz. a. foglalt szántó és legelő $\frac{3}{8}$ -od részére 8 K. 16. soraz. 819. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 1 K. 17. soraz. 840. hrsz. a. foglalt szántó $\frac{3}{8}$ -od részére 2 K. 18. soraz. 845. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 5 K. 19. soraz. 861. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 3 K. 20. soraz. 882. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 3 K. 21. soraz. 901. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 1 K. 22. soraz. 1041. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 4 K. 23. soraz. 1045. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 2 K. 24. soraz. 1048. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 2 K. 25. soraz. 1068. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 6 K. 26. soraz. 1071. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 4 K. 27. soraz. 1113, 1120. hrsz. a. foglalt szántó és kaszáló háromhatod részére 12 K. 28. soraz. 1139. hrsz. a. foglalt kaszáló háromhatod részére 2 K. 29. soraz. 1144. hrsz. a. foglalt kaszáló háromhatod részére 11 K. 30. soraz. 1149. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 2 K. 31. soraz. 1198/2. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 14 K. 33. soraz. 1280. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 32 K. 34. soraz. 1547. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 12 K. 35. soraz. 1570, 1573. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 19 K. 36. soraz. 1694. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 29 K. 37. soraz. 1724/2. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 15 K. 38. soraz. 1787.

hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 6 K. 39. soraz. 1796. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 15 K. 41. soraz. 1932. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 8 K. 42. soraz. 2103. hrsz. a. foglalt legelő háromhatod részére 4 K. 43. soraz. 2137/1. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 3 K. 44. soraz. 2193/2. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 17 K. 45. soraz. 2230. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 16 K. 47. soraz. 2261. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 170 K. 48. soraz. 2245, 2247. hrsz. a. foglalt szántó és legelő háromhatod részére 12 K. 49. soraz. 2305. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 5 K. 50. soraz. 2310. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 5 K. 51. soraz. 2311/1. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 8 K. 53. soraz. 2392, 2393. hrsz. a. foglalt szántó és kaszáló háromhatod részére 39 K. 55. soraz. 2445. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 4 K. 57. soraz. 2604/2. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 27 K. 58. soraz. 2730. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 21 K. 61. soraz. 2888. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 145 K. 62. soraz. 3129. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 14 K. 63. soraz. 3160/1. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 5 K. 65. soraz. 3216. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 4 K. 68. soraz. 3334/5. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 4 K. 69. soraz. 3335. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 63 K. 72. soraz. 3423. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 23 K. 73. soraz. 3438/1, 3464. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 21 K. 74. soraz. 3723. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 4 K. 76. soraz. 3818/2. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 9 K. 77. soraz. 3924. hrsz. a. foglalt kert háromhatod részére 176 K. 80. soraz. 4206. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 4 K. 82. soraz. 4325/4. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 3 K. 83. soraz. 4330. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 93 K. 86. soraz. 4420. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 8 K. 87. soraz. 4476/1. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 26 K. 88. soraz. 4487. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 14 K. 89. soraz. 4505. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 18 K. 91. soraz. 4894. hrsz. a. foglalt szántó háromhatod részére 39 K. A csikszentléleki 1082. sztykben A. + 1. soraz. 1434. hrsz. a. foglalt szántónak Dr. Nagy Domokos nevén álló egyoldalú részére 1 kor. a csikszentléleki 1084. sztykben A. + 1. soraz. 1868/3. hrsz. a. foglalt szántónak Dr. Nagy Domokos nevén álló egyoldalú részére 2 K. végül Csikmindszent község határában fekvő a csikmindszenti I. hrsz. 111. sztykben foglalt alábbi ingatlanokból Dr. Nagy Domokos B. 25. szerinti jutalékára vagyis A. + 3. soraz. 4159. hrsz. a. foglalt legelő $\frac{3}{8}$ -od részére 2 K. 4. soraz. 6223. hrsz. a. foglalt kaszáló $\frac{3}{8}$ -od részére 80 kor. 5. soraz. 6229. hrsz. a. foglalt kaszáló $\frac{3}{8}$ -od részére 10 K. 6. soraz. 6285, 6286. hrsz. a. foglalt kaszáló $\frac{3}{8}$ -od részére 6 K. ezennel meghatározott kiáltási árban.

Az árverés hatánapul 1913. évi december hó 30. napjának d. e. 9 óráját Csikszentlélek község-házához és a csikmindszenti ingatlanokra vonatkozóan 1913. évi december hó 30. napjának délután 2 óráját Csikmindszent község-házához tűzi ki.

A kir. törvények mint tkvi hatóság.

Csikszereda, 1913. évi július hó 31-én.

A kiadmány hitelül:

László Géza a. k.,
kir. tszéki bíró.

Nagy s. k.
kir. tkkvezető h.

Nagy Ferenc fűszer- és vas-kereskedésben

Csikszeredán egy 3—4 középiskolát végzett fii fizetéssel tanonck felvétetik.

Egy jó családból való fii tanonck felvétetik a Villamosmű üzemvezetésénél Csikszeredán.

A jelenkor legujabb kályhaja!

VERSENY NÉLKÜL.

Perpetuum egyetlen hazai barnaszönnel fűthető folyton égő kályha!

Legtakarékosabb fűtés.

Legtakarékosabb fűtés! Teljesen szagtalan! Ejjel nappal egyenletes kellemes meleg! Pontosan szabályozható hőmérséklet! Nincs korom! Nincs salak! Nincs por! Nincs közeles! Évenként — csak egyszer kell befűteni! —

Hirsch és Frank,

Budapest—Sálgótarjáni gépgyár és vasöntő r.-társaság, Budapest, VI. kerület Aréna-ut 128.

Min denki muzsikálhat

WÄGNER „Hangszer-Király“

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71. Varázshedődi, félszereléssel 6 korona. Csodaráztrombita, erős rézből 6 korona. Varázsfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek! A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem a érdemkeresztel kiöntetve. Fényképes árjegyek ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner“ névre és a 15-ös házszámra. 839—III.

PARFUMERIE „H E Z“ ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, kőzserzési cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

== Reklámunk óriási eredménye ==
újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)

- 1 drb. üveg téglé francia arc- és kézfimmitó
- 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (80 lap) angol pouderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle fogpor
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
- 10 drb. szekrény-, ruhaillatosító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközletnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendéseknek portomegtakarítás céljából célszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegekben is), így a portó 50 fill, utánvételes szállítással 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatzer és háztartási értesítőnkét kívánásra ingyen és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a Sörgyárban

kaphatók. — Gyártótelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csikszerezdán. Telefonszám 36. —

Még a mult iskolái év elején jelent meg Csikvármegye térképével, leírásával ellátott tökéletes a kifogástalan

Csikvármegyei
IRKÁ

Ára: 2 fillér drb.

nagy vételnél olcsóbb Kapható a kiadóutalaj-donosnál Cs-szerezdán.

Szvododa Miklós
könyvkereskedésében.

Tűzifavágás.

Értesitem Csikvármegye igen tisztelt közönségét hogy

BENZIN-MOTOR

fűrészgéppel bármily kevés mennyiségű tűzifát is — úgy helyben, mint vidék — felvágok Gépetem házhoz szállítatom és kívánatra a felfűrészelt fát felaprítatom és elrakatom.

Zöldy Lajos,
Telefonsz: 23. Csikszerezda.

Szemere László madártani állomása

CSIKSZÖGÖD.

Elvállalja madarak kitémését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár- KÉZIKÖNYV

131 oldalon 18 ábrával. Ára: 2-40 K.

Mesterséges fészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárók megelözésére célszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása Csikszerezdán Rákóczi-utca (Hajnódi József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellékeket.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a „Cannabin“ használatát után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1. 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior bintópor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónalj-tizzadást. 1 doboz 1 K. postadíjjal 1-40 K 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész hizlalásra legal- kalmasabb (40% phosporsavat tartal-

maz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4 $\frac{1}{2}$ kiló ára. mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bérmentve. Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. Fleisch E. „Korona“-gyógyszertára Győr 99.

Mátrai Ignác

órák-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszerezdán.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezelt

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekélyesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —: Pontos kiszolgálás!

Értesítés

az ingyen bevásárlási napról.

Tisztelettel értesítjük tisztelt vevőinket, hogy az elmúlt hónapban az ingyen bevásárlási nap

7-én volt,

miért is ama összes vevőinknek, kiknek vásárlása október hó 7-én történt, a fizelet összegét minden levonás nélkül postán visszaküldtük.

1913. november hó 1.

„H E Z“ Illatszertáruháza, B.-pest. VIII. Kőfaragó-u. 7.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ósforrás“

SÖR

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

üzveggy Nagy Istvánné Zöldfa—vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

Cserépkályhák

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádak és burkolatok kirakását fajenc porcellánból és minden eszaktmába vágó dolgokat pontosan és lelkiesmeretesen eszközölök. Vidékre is kellő felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHNA REZSŐ és VEJE cégnél Csikszerezdában.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-zappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni Kölnivíz szappant vizet és pouder, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzolt JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzolt kölnivizet, kölnivíz-pouder és kölnivíz-zappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviselete

Holczer Emil Zoltán, Budapest VIII. ker., Szilgetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.